

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség kéziratok visszatérítésére vagy megőrsésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Égész év ár 8 fillér.

Parlamenti előkészületek.

(—a.) A képviselőház rövid husvéti szünete letelt, holnap már megnyílnak a dunaparti nagyszerű palota kapui s az ország érdeklődése ismét a képviselőház tárgyalásai felé irányul.

Mindenki tudja, hogy a véderőjavaslat tárgyalása van kitűzve napirendre, de nincs senki, aki megmondhatná, hogy vajjon tényleg elkezdje holnap a képviselőház annak a javaslatnak a tárgyalását, mely kilenc hónap óta fekszik a képviselőház asztalán anélkül, hogy tárgyalásába foghattak volna.

Pedig most már annyira jutottak, hogy még a múlt gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése sem képez akadályt, mert azt gondos előrelátással már az utolsó gyűlés végén hitelesítette az elnök.

Igy tehát most — ha elnöki jelentések nem lesznek — egyenesen a véderő javaslatot kellene elővenni. Azonban az ugynevezett vitarendező bizottság serény munkában van s gondoskodik arról, hogy ne lehessen megkezdeni a tárgyalást, mert Justh Gyula, aki éveken át őre volt a képviselőház törvényes rendjének, brüszk módon kijelentette, hogy a véd-

erőjavaslatot pedig nem tárgyalja a képviselőház.

Mig az obstrukciós ellenzék így készül a képviselőháznak most megnyíló üléseire, addig a kormánynak is meg van a maga terve. Erőszakra nem gondol, de nem is fogja tétlenül nézni az obstrukciósok kisdudátjátékait.

Hír szerint a miniszterelnök nagyobb beszédben szándékozik feltárni a helyzetet a parlament előtt. Kijelenti készségét az iránt, hogy a választójogi reform javaslatot lehetőleg minél előbb a képviselőház asztalára tegye, — sőt nem zárkozik el az elől sem, hogy egy rövid törvényben addig is, míg a nagy javaslat elkészül, kimondják az elvet és záros határidő alatt kötelezzék a kormányt a végleges törvénytervezet benyújtására. Ha azonban mindennek dacára is tovább is megakadályozzák a parlamentet munkájában, akkor elérkezik az ultima ratio alkalmazása, a nemzetre való apellálás, a parlament feloszlatása.

Emellett időközben megpróbálkoznak a házszabályok erélyesebb kezelésével is, melyre úgy látszik Beöthy Pált, a volt biharmegyei főszolgábrót szemelték ki. Erőszakhoz ő sem szándékozik nyulni,

sőt már kijelentette, hogy szolidáris e tekintetben Nárayval, de a házszabályok egyes szakaszait szigorubbán fogja alkalmazni.

A resolúció elejtésével annyiban súlyosbodott a helyzet, hogy a Kossuth-párt felszabadulván a paktum alól, annak harciasabb része, Déry Zoltán vezetése alatt, támogatni fogja nyíltan is az obstrukciót. Viszont Andrassy félrevonul, hír szerint el is utazott a fővárosból, a tárgyalásokon sem fog megjelenni.

Igy készülődnek tehát a parlamenti pártok a politikai életnek holnapi nyitányára.

Ez a nyitány zajosnak ígérkezik. Aból is nagy zavar lesz, hogy a királyi kéziratot, miután annak tárgyalását befejezték, nem engedi többé szóba hozni az elnökség. Ebből persze az obstrukciós ellenzék kázust csinál és zárt üléseket rendez majd miatta.

Zajos lesz a nyitány — a horvát dolgoktól eltekintve — azért is, mert a komáromi választás, — hol az öngyilkos Szivák Imre örökét töltötték be, — a Justh-párt vereségével végződött. Ez megint jó alkalom lesz Justhéknek felzavarni a választási visszaélések ügyét

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az ő fia.

— Kedves nagynéném, — mondá az udvari tanácsos némi szemrehányással, felejtéltelen anyám halála óta oly soká egyedül hagyott. Három, hosszú három esztendő óta!

— Jó fiul! — felelt az öreg bárónő, — nem vagyok bizonyos abban, áldást hozok-e reád, hogy már eljötted.

Az udvari tanácsos a pamlaghoz vezette a finom vonású ősz hölgyet, kinek okos, barátságos szeméből jószág sugárzott.

Fekete selyemruhájához oly jól illett esüsthaja, melynek fűrtjei bársonyként omlottak homlokára.

— Tudom — viszonzá a tanácsos. Anyám végrendeletében egy különös mondat fordul elő: »Eletemnek nagy titka van, amely boldoggá tett; de nem volt bátorságom elárulni soha. Valószínűleg elköltözöm a földi életből, anélkül, hogy elég bátorságom lett volna fiamnak bevallani azt, a mi őt — felmagasztalná, felszabadítaná. Mindenkor hűn szeretett barátom N. G. bárónőre bízom tehát, hogy 40 évi bensőséges barátságával és tapintatosságával legyen végrehajtója annak a legszentebb hagyománynak, melyet egy anya fiára hagyhat.«

— Igen, igen, így áll a végrendeletben — mondá a kedves, ősz matrona, elmélyedve visszaemlékezéseiben.

— Nagynéném! — kiáltott fel a tanácsos, kit kétségei és kínjai gyötörtek.

De a bárónő — hallgatott. A teremben minden változatlanul maradt hosszú évek óta. Az ingaóra, a képek, a szobrok.

A könyvtárt zöld selyemszínű függönyök takarják, közepén csinos oszlopok félkörében annak a férfinak remek márvány mellszobra állott, aki a német nemzetet nagyobbá, büszkébbé tette, mint minden idők hősei! *Goethe!*

Az ősz matrona felemelkedett s odalépett a gyönyörű márványszoborhoz. Meghatottan szemlélte a fenséges kőarcot, a nagy, tiszta szempárt, melyen a szellem, az ész sugára ragyogott.

— Itt is egy hagyomány! szólt reszkető hangon a matróna rámutatva a mellszoborra. Midőn ez a nagy, ez a dicső férfiú ez előtt tizenhat évvel elhunyt utolsó akarata szerint e remekmű édesanyád birtokába került.

— Nagynéném! kiáltott ujfént a tanácsos szivszorongva.

A nemes hölgy lehajtá ezüstfürtös fejét.

— S mégis úgy van Imrém, — mondá.

— Te saját tükrödbe látsz!

A tanácsos kitérte karjait, átölelte a mell-

szobrot, magához szoritotta és hevesen zokogott. »Atyám, dicső atyám!«

— Sejtetted-e, gyanítottad-e? kérdé a nagynéne. Együtt zokogva azzal, a ki immár tudta, hogy anyja — szerelmese volt annak a nagy, dicső költőnek.

— Oh sejtettem, óhajtottam azt! Boldogult, drága anyám, hallgatott, nem bírt bennem. Mily boldogok lehetünk volna titokban.

— Jer kedvesem, ülj mellém; — ideje, hogy mindent elbeszéljek neked. — De a tanácsos nem ült le; nagynéne előtt állva, annak könnyes szemébe merülve, hallgatta, — hallgatta!

— Te nem ismerted boldogult anyád atyját, az öreg H. tábornokot, a ki ez előtt tésztázaddal nyugalomba vonult, s az Eszterházy herceg kismartoni udvarában, mint első gavallér és tábornok élte le napjait. Fényes ünnepek fejedelmi vendégekkel, országgraszáló vadászatok folytak ott abban a híres vadászkerében. Szarvast, rókát és vadsertést üttek ott piros-frakkos nagyurak. A hercegi kastélyban 50 bájos színész nő jászott; *Haydn* apa pedig a hercegi zenekar élén gyönyörködtette a társaságot.

Jó anyád még az öreg herceg halála után született, a mikor ez a fényes élet véget ért. Az öreg Haydn Bécsbe távozott; az örökös nem kedvelte a komoly művészetet, inkább a

Az új csipke-áruházban

KOSSUTH-UTCZA

Turul cipőüzlet mellett.

férfi- és női nap- és esőernyők, ridikülök, husvéti illatszerek, ugyszintén minden más elgondolható elegáns divat- és szükségleti cikkek bámulatos olcsó áron kerülnek eladásra.

és szóba hozni a parlamentben az ő vélt sérelmeiket.

Hogy azután a zajos nyitányoknak mi lesz a vége? — azt semmiféle politikai próféta meg nem jósolhatja.

Azt azonban minden jóstehetség nélkül is mondhatjuk, hogy az országnak nem zajos nyitányra és viharos parlamenti ülésekre van szüksége, hanem áldásos törvényhozói működésre, rég várt törvényhozási alkotásokra.

A mai városi közgyűlés.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága ma pénteken délután tartja ápril havi közgyűlését. Mindjárt a közgyűlés elején választás lesz, amelyre tömegesen jelennek meg a városatyák.

A Kripka Henrik halálával megüresedett *árvaszéki ülnöki* állást töltik be választás útján. Három pályázó van: dr. *Poyvár Dezső*, aki már huzamosabb idő óta dolgozik a városi *árvaszéknél*; dr. *Kránczy Kálmán* vármegyei tb. *árvaszéki ülnök*, aki már 9 év óta foglalkozik *árvaügyekkel* s megváltatása által a városi *árvaszék* kitűnő erőt nyerne; — továbbá dr. *Böszörményi László*, aki szintén a városi *árvaszéknél* van alkalmazásban s tehetséges tisztviselője a városnak. — A közigazgatási bizottságban dr. *Várady Zsigmond* helyét töltik be, szintén választás útján. A munkapárt jelöltje *Adorján Armi* testvér. Még néhány tárgy van, amelynél felszólalás várható. Különben kilátás van rá, hogy ma be is fejezik az egész közgyűlést.

A függetlenségi és 48-as párthoz tartozó városatyák tegnap este értekezletet tartottak, amelyen megvitatták a közgyűlés elé kerülő ügyeket. Az *árvaszéki ülnöki* állás betöltését nyílt kérdésnek hagyták. A közigazgatási bi-

zottságba *Seokoly Tamást* jelölte a párt. — Az *Apolló* építése kérdésében a felépítés mellett van a párt.

A munkákra nézve azonban nem fogadják el változtatás nélkül a tanács javaslatát, hanem az I. munkacsoportnál a 200000 koronából kivétesse az asztalos, lakatos és mázó munkák 98268 korona értékben s ezek kisiparosoknak adassanak. A kőműves, föld- és elhelyező munkák viszont a Reisingeréhez csatoltassanak s így adassanak ki. Egyebekben elfogadják a tanács javaslatát.

A lakbér szabályzatot elfogadták. A tejcsernok kérdésénél *Kelen Béla* ellenezte, hogy a város ilyenekbe bele menjen, míg dr. *Pácz Sándor* helyesli, hogy a város akarja a tejkérdést a kezébe venni. Dr. *Adorján Emil* hozzászólása és javaslata alapján elfogadják a tanács előterjesztését. A tejmestert azonban csak ideiglenesen 6 óra alkalmazza a város.

A városok kongresszusára 6 tag kiküldését javasolja, ezzel szemben a párt 3 tagja jelentkezik a saját költségén.

A gyógyszerárak átruházási illetékének behozatalát örömmel fogadta a párt, mint az általa megpendített eszme megvalósítását.

A függetlenségi harca.

Budapest, április 11.

(Saját tud.) A Just-párt ma délután Justh-Gyula elnöklése mellett ülést tartott, melyen a párt egyhangulag minden felszólalás nélkül ugyanazt a határozatot fogadta el, melyben már a közel múltban a véderő ellen való küzdelem mellett foglaltak állást. A párt kimondotta e szerint, hogy a véderő ellen a legerélyesebben fog obstruálni. A Kossuth-párt szintén ülést tartott, melyen több felszólalás után a párt elhatározta, hogy a véderő elleni küzdelem módjait a párt tagjaira bizza. A kigazdák pártja csatlakozott a Justh párthoz.

ledérség felé hajott. Néha-néha ugyan a régi fény és komoly művészet felragyogott; de ez csak rövid ideig tartott.

A kastély színházában majdnem kizárólag ballett járta, de — a mint H tábarnok mesélte: *Moliere*, *Racine* és *Voltaire* vígjátékait, és *Glück* meg *Mosare* dalműveit is előadták. Haydn rövid időre ugyan visszatért a kismártoni kastélyba; de a herceg nagyrészt Wienben; vagy Londonban tartózkodott. Minden, minden, a mi szép volt és gyönyörűséget nyújtott — Wienben összpontosult. Lenora már elérte 15 ik életévét. Én abban az időben jutottam Kismártonba, atyámmal, ki ott szolgabíró lett. Édes anyád meg én, mint aféle fiatal serdülő lányok oly hűséges barátságot kötöttünk, a milyen még a legkiválóbb férfiak között is ritkaság. — Én gyakran megfordultam Wienben és visszavágytam oda, sőt édes anyádban is tápláltam ezt a vágyat.

A kastély ablakaiból, — keletfelé végtelen rétekre és mocsarakra, valamint a fertőtlenítő fényes felületére nyílt kilátás; köröskörül nádasok, szőlőskertek. Egyéb semmi!

A kastély mögött, már a hevegi remek parktól kedve emelkedik az erdős Lajtahegy; melynek tarajától alig két órányira már Osztrákország mezőire láthatunk. Csak egy híd választotta el a német Brodersdorf-ot a magyar határtól. Egyszer ketten, erdőn, hegyen át szaladtunk a hídig; leborultunk s megcsókoltuk a honi földet, mely után annyira vágyódtunk! . . .

Ekkor érkezett Kismártonba egy színésztársaság, s a hercegi színházban előadták: A berlichingini Götz c. színművet.

De mi nem elégedtünk meg azzal, hogy láttuk, olvasni is akartuk. Sorra és mohón olvastuk. Egmortot, Clavigst, Iphygeriát, Tatta-

Legmélyebb hatással volt reánk *Werther*. A hercegi könyvtárból kölcsön kaptuk; rohanunk vele a kertbe, hol Lenora hangosan olvasta. Annyira hatalmába vett, hogy elfelejtettünk leülni. Lenora az ő bájos, zengő hangján bensőségesen tolmácsolta az ifjú Werther szerelmét; mindketten valóban átéreztük a szenvedély hívását, mely onnét a Rajna vidékéről hangzott át hozzánk.

Igy növekedtünk a nagy költő iránti hódolatban és valahányszor rá gondoltunk, annyiszor borította élénk pir arcunkat. Az auszterlici csata idején 17 évesek voltunk.

Itjak jártak körülöttünk. Anyád ekkor így szólt hozzám:

— Nem vagyok képes másra gondolni, mást szeretni, mint őt. Istenem! Mi lesz belőlem? A színészekről kérdezősködtünk felele. Egyik azt mondta: Szereti a bort, déli gyümölcsöt és szőlőt. Nevetve fogadta a választ.

— Nem azt akarom tudni, hanem: hogy nőse-e?

— Ah, dehogy, — viszonzá a színész — esz ágában sincs.

— Anyád boldog volt. Tudom — mondá, — hasztalan keresne, mert azt, ki őt mindenképpen szereti, még nem találta meg.

En tartózkodóbb, ravaszabb voltam.

— Ne higgy a színész beszédének. Bizonyosan sok leány és asszony tisztelője van. Ha a bort és szőlőt szereti, akkor azt tanácsolom, kérd meg atyádat, hogy küldjön neki abból a fenséges ruszti aszu borból, melyet karácsonykor a hercegtől kapott ajándékba. Összel majd egy kosár finom szőlőt szállíthatok száma. Ilyet tudom nem élvezett hazájában. Boldogult nagyatyád, Goethe-nek egy láda válogatott, finom szőlőt küldött, néhány sor kíséretében.

Szent beszédek a művelt közönségnek.

Megemlékeztünk már arról, hogy az új várad-olaszi római katolikus plébánia templom ünnepélyes felszentelése április 21 én megvégebe.

Ez alkalomból gr. *Szechenyi Miklós* v. b. t. t. megyéspüspök intézkedett, hogy a hívek lelki üdvére szent gyakorlat tartassék. Ez első sorban a művelt katolikus közönségnek szól s P. *Fiedler* Lipót Jézustársasági atya tartja a szent beszédeket.

Ápril hó 16—20-ig tart a szent gyakorlat a várad-olaszi plébánia templomban a következő sorrenddel:

A nők részére:

Április 16-án délelőtt 9 órakor: Szentmise.

Április 16-án délelőtt fél 10 órakor: Szentbeszéd, tárgya: A kételyek helyes megoldása.

Április 16-án délután fél 4 órakor: Szentbeszéd, tárgya: Művelt ember vallásos nem lehet. (Modern dogma.)

Április 17-én délelőtt 9 órakor: Szentmise.

Április 17-én délelőtt 10 órakor: Szentbeszéd, tárgya: Modern jámborság és ember-szeretet.

Április 17-én délután fél 4 órakor: Szentbeszéd: Ismeretlen nagyság.

Április 18-án délelőtt 9 órakor: Szentmise.

Április 18-án délelőtt fél 10 órakor: Szentbeszéd, tárgya: Modern nő vagyok!

Április 18-án délután fél 4 órakor: Szentbeszéd: A modern betegségek sikeres orvoslása.

Április 19-én d. e. 9 órakor: Szentmise.

Április 19-én d. e. fél 10 kor: Szentbeszéd, tárgya: Nefelejts a női szív oltárán.

Április 19-én d. u. fél 4 kor: Szentbeszéd, tárgya: Krisztus vagy Antikrisztus.

A férfiak részére.

Április 16-án d. u. fél 7 órakor szentbeszéd tárgya: A modern kultúra gyümölcse.

Pár nap múlva igen kedves sorokban köszönte meg a nagy költő, a szives küldeményt.

Nem képezed, mily örömet okozott e levél anyádnak. Mert eddigelé csak úgy á mában merre hinni, hogy a nagy költő valóban létezik. Mint valami drága ereklyét őrizte azt a pár sort, melyet ő irt s melyekben mindkettőket üdvözölt.

Az öreg tábarnok, nagyatyád ezentul több ízben irt Weimárba. Leveleire mindig kapott választ. Végre mi is bátorkodtunk néhány szót szavaikhoz csatolni, sőt árnyképeinket is mellékeljük. Goethe erre egy szelletes költeményvel felelt, melylyel kicsinyített képe árát is elküldte.

— Hol van ez a költemény kedves nagy-néném? Kérdé a tanácsos rendkívüli hévvel és örömmel.

— Az a döblingi sirkertben, boldogult anyád szíven nyugszik, — válaszolt a nagynéne halkan.

— Istenem! Istenem! kérlek, beszélj tovább. — Képzelheted, Lenora mily mélyen restelte, hogy Goethe a hozzáintézett költeményben tréfásan célt az arra az árayképre, melyről alig lehetett bájos vonásaira következtetni.

Mit gondolhatott felőre? Arcképlestől szó sem volt, holott Goethe óhajto ta arcképet látni. Anyád majd beteg lett ennek a gondolatnak; oly annyira, hogy a nagyatyja komolyan figyelmeztette, miszerint a titkos tanácsos ur (Goethe) már jóval túl van az ötvenen. De nem lehetett vigasztalni, mert a színészek is úgy beszéltek róla, mint egy isteni szépségről.

Folyton róla gondolkodott, holott jól tudta, hogy az imádott, nagy férfiúnak soha sem lehet nejevé. De valami lappangó reményt még is rejtegetett lelkében.

Április 17-én délután fél 7 órakor szentbeszéd, tárgya: Szanatórium a szivbajosok számára.

Április 18-án d. u. fél 7 órakor szentbeszéd, tárgya: A legnagyobb zsarnok.

Április 19-én d. u. fél 7 órakor szentbeszéd, tárgya: Lucifer modern katedrája.

Április 20-án d. e. 7 órakor közös szentáldozás és pápai áldás.

Április 21-én délelőtt Széchenyi Miklós gróf megyés püspök a váradi-olaszai róm. kath. plébánia templomát felszenteli.

Ugy az urak, mint a hölgyek, az illető csoportbeli szent beszédek mindenikét hallgassák meg, mert a beszédek közö t logikus összefüggés van, s aki egyik-másikat hallgatja meg, vagy csak az utolsóra megy el, nem találja meg az összefüggést.

A hölgyeknek hirdetett előadáson csak nők, az urak lelkigyakorlatain csakis férfiak vehetnek részt.

Meghívó, illetve a szentbeszédek sorrendje a plébániákon megszerezhető:

Pofonok a színpadon.

Tegnap este két csattanó pofon hangzott el a kulisszák mögött és nyomában feltámadt a legújabb botrány. S hogy a botrány hangos lármája éppen a Szigligeti-színházból csapott föl, annak merő véletlenség az oka.

Az izgalmas incidens a legkritikusabb pillanatban érte a színházi publikumot. Eppen vége volt Feld Irén első kamarajátékának s az egész színház intím hangulatban fűrdött a szüneti csillárlényben. A legváratlanabb pillanatban aztán a színházi folyosók felől zaj, ajtók felrántása, futkosás és kiáltozás vágódott be a csöndes nézőtérre.

— Rendőrök! Rendőrség!... Hol az ügyeletes rendőrtiszt?

Az izgatott kóristákból csak annyit tudott kivenni az ember, hogy botrány van a színpadon s a polgármester sürgősen kéri az ügyeleteset.

Unokaöccse mély vonzalommal viseltetett anyád iránt. Azért elhatározta, hogy jegyet vált vele s egy év, mulva felesége lesz. De előbb látni akarta Goethe-t és azt óhajtotta, hogy az is lássa őt.

Az öreg tábornok köszvényben szenvedett. Karlsbadba ment s elvitte magával anyádat. Együttal meghívta oda Goethe-t is, ki szívesen fogadta a meghívást. Nagyon jól érezte magát új barátai között. Lenora eltitkolta mély szenvedélyét; a tábornok pedig: a kunságról, a szőlőtermelésről, a neszti finom borról, a hansági vizeimberről s több efféléiről beszélt. Goethe benső örömmel hallgatta. Mindennap meglátogatta őket s ott töltötte az egész nyarat. Lenora vonzotta. Igen, az a bájos leányka, meghódította a komoly férfit, a nagy költőt. Barnás, halvány arcszine, aranyászke haja, kecses, élénk mozdulatai, énekes, öntudatos magatartása lebilincselő hatással volt az élete delén túljárt férfira. Szelid gyengédséggel bánt vele, gyermekének, tanítványának nevezte és vigasztalta, hogy ha egyszer férjhez megy bizonyára Bécsbe, vagy Németországba fog jönni.

A költő szomorúan nézett reá s hirtelen így szólott hozzá:

— Tudja-e miért van kék szeme?

— Nem — felelt határozottan.

Ekkor figyelmezteté a sötét fenyeserdő

Künn a szűk és homályos öltözői folyosón pedig izgatott tusakodás folyt az erős és délceg Medgyaszay Jenő és Véssey Kálmán, a Nagyváradi legújabb munkatársa között.

— Eredj kérlek, eredj ki, mert óriási botrány lesz. A direktor kér, hogy azonnal hagyd el a színpadot!

Bent a színpadon pedig izgatott csoportban állottak Rimler Károly polgármester, Erdélyi Miklós színiigazgató, Faragó Rezső és Dutka Akos hírlapírók. Az öltözőkből félig ki-maszkírozott arcok tekintettek ki s a színpadi vasajtótól erőszakos elrángatással igyekezett elhuzni egy rendőr Vésseyt, aki kipirult arccal minden áron beakart rohanni a színpadra.

Ezalatt a nézőtérben tumultus támad. Alig sikerült a közönséget visszatartani attól, hogy fel ne rohanjon a színpadra s a részletekre éhes embereket minden kamarai intim művészetnél jobban izgatta az a hír, hogy egyik újságíró megpofozta Véssey Kálmánt, a sztrájkör újságírót.

Mikor aztán valamennyire csillapodott az izgalom s Vésseyt elvezették a hátsó kijáraton, akkor Faragó Rezső, a Nagyváradi Napló munkatársa, aki Vésseyt tetteleg inzultálta, a következőket mondta az újságíróknak:

— Ertesültünk arról, hogy Véssey Kálmán, aki megtörte a nagyváradi újságírók sztrájkját azzal, hogy belépett a Nagyváradi szerkesztőségébe, — felment a színpadra és ott arra akarta rábíri Erdélyi Miklóst, hogy adja neki azt irásban, miszerint a Jancovics-Véssey féle szindarabot a sztrájkoló és szolidáris újságírók terrorjára vette le a műsorról. En erre Dutka Akos kollégámmal felmentem a színpadra s mikor megláttam, hogy ez az ember még idemerészkedik és hogy a direktor előtt a színpadon föltett kalappal, a kezében zörgő vasbottal hadonászik — nem tekintve semmit, kétszer arcul ütöttem. Csak aztán vettem észre, hogy a polgármester ur is ott van, s később úgy tőle, mint a direktortól bocsánatot kértem, hogy elöttük pofoztam föl azt az embert. A többit látták az urak. Dulakodtam vele, míg végre került egy rendőr, aki kivette a vasbotot a kezéből.

Faragó Rezső rendőri fedezetet kért, nehogy esetleg Vésseyt az előadás után meg-

szélén álló házacskára, melynek kéményéből kék füstbodorok emelkednek.

— Lásza — mondá Goethe — a félvilágosság és félhomályból, e sötét háttérben, származik ilyen kékszin!

— Igen, a sötét háttérből — viszonzá a lány.

A költő szenvedélyvel ragadta meg kezét. »Kedves gyermekem, édes lánykám! Ne szólj így; én már öreg vagyok és előttem az örvény!»

— Hajts bele Goethe, hogy betemessem az örvényt! Mondá Lenora.

Három-négy napig ezután nem látogatta meg őket a költő.

Midőn a kútnál naponként meglátta a leányt, aki szemeit nem merete felemelni hozzá, elküldte neki legújabbán megjelent művét: »Faust«-ot. Ezzel kezdődött a vég, — a végzet és a te életed — édes fiam.

Ambár a költő szenvedett és küzdött, s Lenora tudta, hogy felesége van és soha sem lehet az övé, mégis ez a könny lett szerelmének, életének irányítója. Olvasta, remegett és szeretett; Margit érzelmei követelték ő benne is életet.

Az elválás gondolata, jövődő élete, végtelen szomorúsággal nehezedett lelkére.

Szenvedett; de a férfi, ki már a hatvanas évek küszöbén állott — még többet szenvedett. Szeptember közeledtével Lenora

támadja. Egyben kijelentette újra, hogy Vésseyt azért pofozta föl, mert sztrájkör lett.

A sajnálatos csak a dologban, hogy az eset a színházban történt és hogy a sztrájk komolyságára némi árnyát vet. A heves és erőszakos fellépések árthatnak a sztrájk ügyének s nem érik meg azt, hogy egy-két sztrájkör méltó elbánásban részesül. Az ügynek különben a rendőrség előtt és lovagias uton is lesz folytatása.

UJDONSÁGOK.

* **A megyés püspök itthon.** Gróf Széchenyi Miklós v. b. t. t., megyés püspök tegnap este a gyorsvonattal Budapestről Nagyváradra bazaarkezett.

* **Április 11.** Az ezernyolcszáznegyvennyolcadiki törvények szentesítésének hivatalos ünnepén a székesegyházban ünnepélyes szentmise volt, amelyet Fetszer Antal felsz. püspök tartott fényes segédlettel. A szent misén a hatóságok képviselői és az iskolák testületileg vettek részt.

* **Uj hid a Fekete-Körözsön.** Tamás-hida község képviselőtestülete már régebben elhatározta, hogy a Fekete-Körözsön új hidat fog építeni. A képviselőtestület 69083 koronát szavazott meg a hid céljaira. A terveket a kereskedelmi miniszter tegnap küldte le jóváhagyva a vármegyéhez.

* **Vilamlás, eső, hó.** Az áprilisi időjárás legszeszélyesebbje általános vélemény szerint a folyó évben van. Egyik nap a legszebb tavaszi nap mosolyog reánk, megeléknül az utca, előkerülnek a világos tavaszi toillettek, a diszes kalapok s a másik nap hősapkával cserélik fel a szellős tavaszi kalapokat s bundával a felöltőt. Tulajdonképen nem tudjuk mi van most, tavasz-e vagy tél? Imitt amott zöld rügyek feslenek, de például tegnap is a zöldelő fák mellett 3 centiméter hóval volt fedve a

meglátogatta Goethe t. Csendes merengés közben találta.

Melléjeült és szomorúan így szólott: Az én sorsom is az, a mi a tied Goethe! A költő ajkai érintették arcát, nyugodtan tűrte. Nem ellenkezett.

De nem merete megcsókolni, védekezett önmaga ellen. Mintha álmodnék. De Lenora mellette maradt; remegve, a boldogságtól. Goethe ajkaihoz simult és a mit ő nem mert — azt megette a leány. Reszkető ajkain elröppent a forró csók.

A költő még uralkodott magán; felkelt és távozásra kérte.

Másnap ismét eljött Lenora és e szavakkal üdvözölte:

»Goethe, Goethe, ma utólszor jöttem hozzád; el kell búcsuzunk egymástól!»

A költő bevezeté szobájába s így szólott hozzá: »Mebántad — és megbántam, hogy — megcsókoztál.»

— Igen — válaszolt a nő. — Egész éjjel azon bántódtam, hogy ezerszer és ezerszer nem csókoztalak!...

— Ezt beszélte nekem kedves Imrém — édes anyád. Egy hónap mulva férjhez ment, anyád unokaöccséhez, a kismártoni székesegyházban volt esküvője. Gyönyörű anyád büszkén hordta myrthus-koszoruját és átszellemülve tekintett az oltár Szűz Mária képére!

Midőn a fiatal asszonyt karjaimba zártam,

A legújabb

tavaszi czipő ujdonságok

MOSKOVITS Bémertéri fióküzletében.

Szabott gyári egységárak.

Telefon 687

Telefon 687.

háztető. Egyik nap kánikulába illő égiháboru kergeti fedél alá az embert, másnap az északi havat hozó szél elől fűtött kályha mellé menekül mindenki. Igazi bolond áprilisi idő. Legrosszabb mindezekben pedig a szél a csonthasgató északi szél, mely 10 nap óta állandóan fúj. Ettől a kellemetlen időjárástól pedig ebben a hónapban nem igen fogunk megszabadulni.

* **Vaddisznó farka egy tanyán.** Szalonta mellett Pata pusztán a tanya udvarára tegnap mintegy 15 vaddisznóból álló farka rohant be. A megrémült cselédség ásóval, kapával védekezett. Az épen kint levő Balogh János igazgató orvos és Ferencczy János gazdaszt revolverrel terítették le egy-egy disznót. A farka végül tovább menekült. A nagy riadalomban egy béres megsebesült.

* **A 48-as honvédek özvegyei.** Azóta, amióta rendezve lett a negyvennyolcas honvédek nyugdíj ügye, egyre sürűbben jelentkeznek a volt honvédek özvegye, hogy élvezék a nemes adományt. Tegnap egyszerre két ilyen kérvény érkezett az alispánhoz. Nagy Istvánné sarkadi és Györfy Mihályné székelyhídi, mindkettő 48-as honvédek özvegye, folyamodnak a kegydíjért a miniszterelnökhöz. Csekély összeg, mondják kérvényükben, de elég ahhoz, hogy az éhhaláltól mentse meg őket, kiknek férjeik egykor életüket tették kocsára a hazáért.

* **Lezuhant az állványról.** A nagyváradi vasutállomás új fűtőházánál szerencsétlenség történt. Ötvös Antal vasuti ács egy magas állványon dolgozott s egyensúlyt veszítve, lezuhant a sinek közé, ahol csak a véletlennek és az egyik mozdonyvezető éberségének és ügyességének lehet köszönni, hogy agyon nem gázolta a mozdony. A sineken egymásután futottak a mozdonyok s mikor Ötvös Antal leesett alig néhány méterre közeledett felé a 347-es

az oltár előtt e szavakat sugta: »A jó Isten színe előtt neked vallom, hogy gyermekem van tőle, — Ó Isten! Most már mindent elmondtam! Lenorának nem sokáig kellett ifju férje előtt titkolózni. 1809 ben az első útközetben elesett. Szerencse volt, mert éveken át képtelen lett volna férje előtt titkát megőrizni. Te tudod édes Imrém, mikép nevelt téged. Ami a szellem és erkölcs kincstárában van, azt mind bizosítani igyekezett számodra; nevelt Isten dicsőségére és annak a nagy férfinak emlékére, kitől származtál, anélkül, hogy tudtad volna. Te megfeleltél anyád reményének; benned imádtá eszményképét és várta, hogy a világ előtt is érvényesüljön. De nem érte meg.

— S az én lelkem? — susogá halkan a tanácsos.

— Az becses zárt könyv, melynek tartalma örök hagyományod.

Es most Isten veled! Jöhet idő, midőn más alakulások állanak elő, melyek magasra emelhetnek téged! Elj boldogul; én mindenkor szívem teljes szeretetével a tied maradok!

A tanácsos egyedül maradt. Letérdelt a márványkép előtt és mély áhitattal elmélkedett a halottak felett!

Kön a márciusi szellők lengedeztek. Az utcán ünneplő néptömeg zajongott. Egy új korszak szelleme ébredezett. Fáklyafény mellett vonultak az emberek; mindenünnel világosságot követeltek. Metternich megbukott. A tanácsos ablakába kövek repültek. Gyorsan gyertyákkal világították azokat.

»Szabadságot, egyenlőséget, választójogot, parlamentet« követelt a lelkesedett tömeg. Az udvari tanácsos ezekben a jelszavakban nem hitt. Bevonult szobájába, odaborult a márványkép elé, melyet lelke egész hevével szeretett, melyben dicső atyját látta befoglalva.

(Fordította: W. L.)

mozdony. Szerencsére a robogó gőzgépet mozdonyvezetőnek sikerült megállítani s így Ötvös megmenekült. Azonban az esés folytán erős zúródásokat szenvedett s a mentők szállították lakására.

* **Megszűnt járvány.** Mint Szalárdi tudósítók jelelti, Kismarja községben megszűnt a roncsoló toroklob járvány. A főszolgabíró kéri az alispánt, hogy a járvány miatt bezárt iskolában engedje meg a tanítás tovább folytatását.

* **Gyermek az automobil előtt.** Körös-Tarján községben nagy sebessen haladó, vigyázatlan automobil egy román kisgyermeket elgázolt. A gyermeket Pék Tótyernek hívják, 7 éves és egyszerű földmives a szülei. A szerencsétlen gyermeknek a gyomrán mentek keresztül a kerekék. A súlyosan sérült kisfiút orvosi ápolás alá vették, de felgyógyulása kétséges. Az automobil nagy sebességgel rohogott el a szerencsétlenség helyéről, de a csendőrség üldözőbe vette és telefonon is intézkedett letartóztatása iránt.

* **Lisztes kocsik a sineken.** Igen máloros napja volt tegnap a villamos vasutnak, egyben az utasoknak is. Nagy liszttel megpakott terhes kocsik rekedtek meg a sínpárok között és hosszú ideig akadályozták a kocsik rendes közlekedését. A két csendes baleset a Torna-utca elején a nagypiaci kanyarodónál és a Kolozsvári-utcán a Nazarénus imaház körüli szűk torkolatnál történt. Főleg a nagypiaci eset idézett elő nagy csődületet. Epen dél volt és az utca közönsége nagy csoportban fogta körül az emelet magasságra terhelt kocsit, úgy hogy olyan volt az utca népe mintha valami nagy barrikád zárta el az utat. Még a sineken keresztbe fekvő társzeker kerekeit rudakkal és bővérral kiemelték, a villamoson csak átszállás segélyével lehetett a forgalmat lebonyolítani. A Kolozsvári-utcán még tovább tartott a sinek felmenése, mert itt a kocsik kereké is kiesett.

* **Modern uri fodrászat, manicűr, pedicűr, villanyos arcmassage és olvasóterem.** Nagy Sándor-u. 4. MARTON JOZSEF. Telefon sz. 775.

x **Nincs itt a vadászat!!** Megkezdődött a tilalmi időszak, de az igazi vadász most már fokozott buzgalommal irtja a ragadozó vadakat s ha kellő sikert akar elérni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezze be szakembertől. Továbbá a legalkalmasabb idő a fegyverek teljes rendbehozására most van, míg a szalonkázás meg nem jön, tehát mindenkinek saját érdeke, hogy fegyvere rendben legyen mire újból szüksége lesz rá. A legelőkelőbb fegyvergyárosok fegyverei állandóan nagy választékban készség mellett található LADÁNYI JÓZSEF puskaművesnél, Nagyvárad, Rákóczi-ut, Moskovics palota. M. kir. lőporáruda. Telefon 269. — **Tanoncz felvétetik.**

x **Árajánlat!** Biharmegye egyik legnagyobb csemege áruházából. Így tehát főlegesen ma már Triest, Fiume vagy Budapestről hozatni árukat, mert városunkban az ismert **Aszódi**-cégnél a következő cikkek állnak a nagyközönség rendelkezésére: Kávék csakis nemes fajokból egynegyed kiló 1 kor., Szardínia uszonára 1 doboz 28 fill., Bihari pont 1 doboz 48 fill., Pisztráng eredeti 80 fill., Francia szardíniák, Ossee file göngyhering, mindenféle halconservék. **Aszódi** cég elég garancia arra hogy mindent jót és olcsót ad. Füzület: **Kossuth-utca.** Fióküzlet: **Kert-utca.** Husvétli tojás czukorkák a legolcsóbban.

SELYEM TRIKÓ, GUMI TRIKÓ ÉS HALCSONTNÉLKÜLI FÜZŐ eredeti párisi szabadalmazott gyártmány, csak

Rosenzweig Rózánál

kapható. Szalárdi-utca 9.

ÓVÁS.

Óvakodjunk a selejtes kézi munkáktól, Bóvli árut ne vegyen, mikor

ujat és szépet

nálam az ellismert olcsó áron szerezhethet be.

TÁTRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Figyeljünk a cégre.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: Feld Irén Kamarajáték társulata.

Kamarajáték.

Bevezető felolvasásában azt mondta *Feld Irén*, a kamarajáték társulat szervezője, hogy a kamarajáték kis színpadot, kis nézőteret igényel, mert különbözik a rendes színháztól és ezt a különbséget az intimitásban találjuk fel. Több »megérzés, meglátás, átélés, megsejtés« van állítólag a kamarajátékban. Nos hát mivel ma a »megsejtéseket« hirdetni divat és divat »átélésekről« értekezni, egészen érthető, hogy *Feld Irén* az ő modern stílusú színjátszó társágát is az alanyi költészetben a hosszú fűtőkkel együtt divatosá vált jelszavak alatt mutatta be. Pedig, megvallhatjuk őszintén, ezekre a trázisokra nekik semmi szükségük sincs. Nem tudni, miért kellene ezeknek a derék művészeknek kis színpadon, kis nézőtér előtt játszani (bár utóbbi tekintetben semmi panaszuk sem lehet, legyen a nagyváradi színház nézőtere elég kicsiny és lévén az is tegnap félig üres.) Nagyon jól érvényesültek ők tegnap a rendes, nagy színpadon is. Es nem kellett bennük semmi újfajta transcendentális megsejtéseket, meglátásokat kutatni. Játékmódoruk modern, lehetőleg a lelki finomságukat kifejező, mindenben természetes, de hiszen ezt követeljük ma a színpadon általában. Akik tehát tegnap valami új, ismeretlen, forradalmi színjátszási irányt vártak, alaposan csalódtak. Annak az iránynak a képviselői a vendégművészek is, amely irány ma az egész színpadon uralkodik: a természetesség. Azé a természetesség, mely nem színlalakat hasogat, hanem a lelket sugározatja keresztül a színész alakításán.

Ebben a tekintetben *Feld Irén* kis társulatának nem egy tagja valóban kiváló dolgot produkál. Első sorban maga *Feld Irén*, a kinek mindkét bemutatott alakítása csupa ideg és mégis csupa művészi igazság és lélekábrázolás volt. Néhány egyszerű vonással egész lelki viharokat tudott megérzteni. Kiváló jelenszínész *Vitéz Róbert*, a kinek mindkét alakítása megkapta a néző lelkét eredeti fel-fogásával. *Molnár József* a második darabban, *Strindberg* Hitelezőiben aratta szebbik sikerét. Ehhez a szerephez jobban illett kissé monoton organuma. Valamennyiüknek igen gondos, fegyelmezett az öszjátékuk, csak az rontja az illúziót, mikor a színpadról hangosan

figyelmeztetik a sugót halkabb működésre. Ez már nagyon is intimitás.

A közönség általában melegen fogadta a művészeket, különösen a Strindberg-féle, nekünk kissé bizarr, de föltétlenül eredeti, nagy ember — és kivált asszonyismerettel megirt darabban arattak nagy sikert. Ez a darab a maga finomságaival rendkívüli feladatot ró a színészre és Feld Irénék ez bravurosán oldották meg.

Csak még egyet. Okvetlenül a modernséghez tartoznak azok a teljesen fölösleges obszcén kifejezések, melyek a kamarajáték dícsőségére úgy kirittak mindkét egyfelvonásosból, mint egy főúri szalonból kirina pl. egy szemétdomb? Nem lehetett volna azokat kihagyni? Így is elég hossza nyult az előadás, ezeknek a kifejezéseknek a kihagyásával egész bátran lehetett volna rövidíteni rajta. No meg a véget érni alig akaró felvonásokból is engedtünk volna.

SPÓRT.

Az angol labdarugók Nagyváradon.

Nagyvárad város várva-várt kiváló vendégei a Bishop-Auckland angol amateur football klub emberei ma pénteken este 7 órakor a Budapest felől jövő gyorsvonattal Nagyváradra érkeznek. A szigetország derék fia, akik Nagyváradon először jelennek meg vidéki városban, hogy itt hazájuknak gyönyörű sportjátékát, a labdarugást a maga kiforrott művészi tökéletességében bemutassák, tudvalevőleg a Nagyvárad Atlhetikai Club vendégei, de ezt a kulturális szempontból nagy horderejű sport eseményt a klub nem sajátíthatja ki magának s ezért a nagy jelentőségű nap méltó megünneplésben osztozik a város egész kultur társadalmával.

A Bishop-Aucklandnak nemcsak a 11 emberből álló játékos csapata érkezik Nagyváradra hanem eljönnek mindnyájan, akik a kontinens-tális turára indultak, számszerint 19-en. A klub emberei mérnökök, tanárok és egyetemi hallgatók.

Az érkező vendégeket a rendezőség fellobogóztott automobilon hozza be a városba és a Pannónia szállodában szállásolja el.

Holnap, szombat délelőtt a reggeli után a rendezőség a város nevezetességeit: a városi iparüzemeket, közművek t, a városházát, a Sport-teret stb. mutatja be az angoloknak, délután pedig megtarták a mérkőzést. Mérkőzés végeztével uzsonna, azután a vendégek tiszteletére előadás a színházban. Előadásra kerül bérletszünetben a Leányvásár operett. Az angolok és kísérik páholyokban fognak elhelyezkedni. Előadás után bankett a Pannónia étteremben étlap szerint. A rendezőség ezután hívja fel mindazokat, akik a banketten részt óhajtanak venni, hogy e szándékukat szombat délig Pásztor Bertalan városi aljegyzőnél, a NAC főtitkáránál bejelenteni szíveskedjenek.

A holnapi mérkőzésre előreláthatóan oly nagy számban fog tódulni a közönség, hogy a jegypénztárnál tolongás lesz. Ezért a rendezőség gondoskodott arról, hogy a jegyek már előre megválthatók legyenek. A jegyek már ma reggeltől kezdve kaphatók a Lebovits és fia Bémer-téri férfiszabó üzletében.

Váradí vivó a szegedi vivóversenyen. Szeged városában e hó 13 án és 14 én nagy vivóversenyt rendez az ottani Vivó Egyesület. A versenyen az ország legjobb vivói küzdenek az elsőségért, köztük a pesti matadorok is. Városunkból Ravasdy György a kitűnő kardforgató adta le nevezését.

A Bishop Auckland Nagyváradon.

Nemzetközi footballmérkőzés

Április 13-án (szombaton) délután fél 5 órakor a Rhédey-kerti Sport pályán a

Bishop Auckland

a legjobb angol amateur labdarugó csapat a fővárosi B. A. K.—M. T. K. és F. T. C. csapataival folytatott szenzációs sikerű mérkőzése után a

Nagyváradí A. C.

első csapatával mérkőzést tart.

Nagyvárad az első vidéki város, ahol angol labdarugók bemutatkoznak.

**Mérkőzés előtt a 101-ik
gyalogezred zenekara
fog hangversenyezni.**

Helyárak: Fentartott hely 4 korona.
Tribün 3 korona, Állóhely 2 korona,
Clubtagok és diákok részére 1 korona.

Este a színházban az angol vendégek tiszteletére bérletszünetben a „Leányvásár” adatik.

Igazságszolgáltatás.

Per egy dűlő-ut miatt.

Hosszu per kezdődött pár hónap előtt a jánóvári prépostsád sarkadi uradalma és egy odaváló földbirtokos Rulla Pál között. A perre egy dűlőut szolgált anyagnul. Nevezetesen Rullának oly kedvezőtlen helyen fekszik a földje, hogy csak úgy tud hozzátérni, ha a prépostság gazdaságán megy keresztül.

A prépostság, hogy megközelíthetővé tegye Rullának a földjét, egy dűlőutat átengedett közlekedési célra. Ezért az utért a tulajdonjog elismerése képen Rulla évenként 10 koronát fizetett. A múlt évben a prépostság felszántatta a dűlőutat és így Rullának megközelíthetlenné tette a földjét.

Rulla emiatt feljelentést tett a nagyszalontai főszolgabíróhoz. A feljelentésben elpanaszolta, hogy ő az eltörölt dűlőut ut nélkül egyáltalán nem értékesítheti földjét, mert nem tudja megközelíteni.

Az elszigetelt föld pedig egyedüli megélhetési alapját képezi Rullának, miér is kérte a panaszos, hogy a főszolgabíró rendelje el a dűlő utnak újból használatba való bocsátását. A főszolgabíró Rullának adott igazat és kötelezte a prépostságot, hogy az utat nyitassa meg.

A prépostság nem nyugodott bele a határozatba és tegnap felebbezést adott be ellene. A felebbezésben azzal érvel a prépostság, hogy a kérdéses ut az ő jogos tulajdonát képezte amit akkor szánhat fel amikor akar. Jelenleg épen az ut által érintett birtok gazdaságos kezelése megkívánta, hogy felszántsa azt. A vitás ut ügyben az alispán fog dönteni.

KÖZGAZDASÁG.

Uj iparvállalat Nagyváradon.

Nagyváradí Templomüvegfestészeti, Üvegcsiszoló és Tűkőrgyár r.-t. megalakulása.

A helyi ipar folyton fejlődő növekedését és megerősödését jelzi az, hogy a tegnapi napon ismét egy virágzó és nagy jövőre hivatott vállalat alapját vetették meg azok, kik a Nagyváradí Templomüvegfestészeti, Üvegcsiszoló és Tűkőrgyár r.-t.-ot megalakították s ezzel bebizonyították, hogy a hazai ipar megeremeléséhez nem szavaltat kell, hanem férőhas tett. Az új vállalat, mely a cégben is kifejezetten ipari és kereskedelmi tevékenységet folytatni, egyben átvesszi a Neumann Testvérek nagyváradí bej. cég teljes üzemet, ezt megfelelően átalakítja, felszereli és lényegesen kibővíti, hogy nagyszabású ipari tevékenységét mentül teljesebben kifejthesse. Erre garancia az igazgatóság tagjainak bölcs megválasztása és az, hogy a Neumann Testvérek cég eddigi két tulajdonosa szakképzettségüket és e szakmában a tökéletességig vitt jártasságukat az új vállalat javára fogják hasznosítani.

Az alakuló közgyűlésen jelen voltak: Sztarill Ferenc, Darvas Imre, Balázsovics Jenő, Kopper Antal, Girneiner Adolf, dr Sarkady Lajos, Szabó Károly, Schillinger Ferenc, Baumeister Ernő, Risztó György, Postpiss Géza, Debreczy Imre, Oláry Gyula, Szkuba Gyula Sági Sándor, Darvas Lajos, dr Krüger Aladár, dr Fehér Márton, Neumann Ferenc, Neuman Károly stb. kiket az elnökke megválasztott Sztarill Ferenc melegen üdvözölt s annak utána a jegyzőkönyv vezetésével dr Fehér Márton, a hitelesítésével Baumeister Ernő és Darvas Imrét megbízván, konstatálta, hogy az alakuló közgyűlés törvényszabta módon meghirdetett, azon a részvényesek kellő számban jelentek meg s így határozatképesek. A közgyűlés ez-

után meggyőződéséről, hogy a 100 000 korona alaptőke teljesen le van jegyezve és a 30 százalék be van fizetve, egyhangúlag ki-mondotta a társaság megalakulását.

Dr Krüger Aladár ismertette azután az alapszabályokat, melyeket a közgyűlés elfogadott alkotmányául.

Attértek azután a választásokra: az igazgatóság tagjai lettek: Sztrill Ferenc elnök, Darvas Imre elnökhelyettes, Szkuba Gyula, Balázsovics Jenő, Tátray Sándor és Debreczy Imre; a felügyelő bizottság tagjaivá megválasztottak: dr Sarkady Lajos, Oláry Gyula, Justh Károly, Baumeister Ernő és Gironeier Adolf, társulati ügyészekké kinevezték dr Krüger Aladárt és dr Fehér Márton ügyvédek, kereskedelmi igazgató Neumann Ferenc, műszaki igazgató Neumann Károly lett.

Az alakuló közgyűlés után az igazgatóság nyomban alakuló ülést tartott és megvitette a szükséges intézkedéseket, hogy a vállalat üzemét megkezdhesse és zavartalanul folytathassa.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése

Budapest

A gabonaüzsdén tegnap kissé emelkedő volt az irányzat.

Határidők sárlata:

Áprilisi buza	— — — —	11.34
Októberi buza	— — — —	10.77
Áprilisi rozs	— — — —	10.82
Októberi rozs	— — — —	8.80
Áprilisi zab	— — — —	9.78
Októberi zab	— — — —	8.46
Májusi tengeri	— — — —	8.79
Juliusi tengeri	— — — —	8.74

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése

Magyar hitelrészvény	— — — —	836.—
Osztrák hitelrészvény	— — — —	658.—
Jelzálogbank	— — — —	475.—
Leszámitoló és pénzváltó	— — — —	548.50
Közuti vasut	— — — —	783.50
Osztrák államvasut részvény	— — — —	733.50
Salgótarjáni köszén	— — — —	725.—
Városi vasut	— — — —	426.—

TÁVIRATOK.

Az új magyar görög katolikus püspökség.

Róma, április 11.

(Saját tud.) A szentszék ma hivatalosan közölte vatikáni nagykövetségnek, hogy Ő szentsége elvileg hozzájárul a magyar görög katolikus püspökség létesítéséhez. E szerint a nagyváradi egyházmegyéből 44 plebániát csatolnak át az új püspökséghez.

Vera hercegnő halála

Stuttgart, ápril 11.

Vera württembergi hercegnőt tegnap délután újabb szélütés érte. A hercegnő még az éjj folyamán meghalt, anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna.

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA.

REGÉNYCSARNOK.

HELÉN.

Írta: Schmidt Amália. — Fordította: N. M.

(Folytatás)

89

Rózsapír festette meg az esthajnal és csékolgatta a biboros hangabokor milliónyi virágait úgy, hogy a föld barnás felülete halvány tűzfényben látszott hullámozni.

A poros gyalogfenyőre fénylő hálót vontak a játszó napsugarak; ott reszkettek a nyírfasusogó lombjai közt és még ama vadon helyet is megáryozták, ahol ezen szerencsétlenség történt.

Tovasiklottak a megtiprot föld felett, átvonultak a széftaposott töltesen és hosszú, ragyogó szálaikat odavetették az elhagyott országútra, melyen a menet elhaladt.

A komor városkapu át, a régi templom mellett, a csendes kertbe értek végre és az ablakot félig befutó szőlőombot óvatosan szétválasztva, zajtalan szokásuk szerint belopódtak a betegszobába és egészen a szobánál kórágyáig megvittek az ég csendes szépségének sejtelmét.

A beteg megmozdult és félelmesen nyögött, mert minden lélekzétvétel fájdalmas volt a szétzuzott mellnek, minden érítés kínos vala a lázas tőnek.

Ápolónőjének, a szelid Louisnak arca a beteg fölé volt hajolva, éppen inni adott neki és könnytel szemekkel gyöngéd, részvétteljes szavakat susogott hozzá.

A beteg kérdőleg bámult ápolónőjére és szólni is akart volna; de a hang nem jött ki a száján.

Láztól fénylő szemeiben minden szorongó lélekzétvétel növekedni látszik az aggodalom; tekintete vizsgálódva járta körül a szoba minden szögletét.

Louise úgy értelmezte ezt, hogy a beteg tudat őhajtaná, hol van? avért egész halkán mondá:

— Orvosának, dr. Brandnak házában, Derscheidban van én, báró ur!

Mintha némi elégtűtség látszott volna a beteg vonásaiban... nagynehzen tudta kimondani e szavakat:

— És ő?

— En az orvos neje vagyok, báró ur — felelt Louise, rosszul éítve a kérdást; — én az ön ápolásában férjemmel osztozni fogok.

(Folyt. köv.)

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtokvasárlási, eladási és erdő becslési irodája

RÁKÓCZI-UT 10. SZAM.

Helybeli és vidéki telefonszám 725

Hirdetmény.

Neumann Testvérek nagyváradi bej. cég ipartelepét átvettük, miért is felkérjük fenti cég t. hitelezőit, hogy követeléseiket részletezve nálunk mielőbb bejelenteni sziveskedjenek, hogy azokat ki-fizethessük.

Nagyvárad, 1912. ápr. 11-én.

Nagyváradi Templomüveg-festészeti-, Üvegcsiszoló- és Tükörárugyár r.-t. igazgatósága.

Hirdetmény.

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság 1912 január 24-én tartott közgyűlése elhatározta, hogy a társaság részvénytőkéjét 7500 drb új 200 koronás n. é. részvényt kibocsátása által két millió ötszáz ezer koronára

négy millió koronára emeli fel.

Ezen új 7500 drb részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal bírnak a következő feltételek mellett:

1. Az új kibocsátású részvények 250 kor. vété árban bocsátatnak ki, melyből 200 korona az alaptőkéhez, 50 korona a rendes tartalék-alaphoz csatoltatik.

2. Minden 5 régi részvény birtokosának 3 új részvény átvételére van joga. Tartozik azonban a 250 korona vételáron felül darabonként 3 koronát bélyeg- és kiállítás-díj címén megfizetni.

3. Az elővételi jog gyakorlásának záró határideje 1912. február 20. Az ezen határidőben elővételi jogot gyakorolt régi részvénybirtokosok tartoznak:

1912 február 20 ig darabonként	53 koronát
1912 március 15-ig	100
1912 április 10-ig	100

valamint 1912. január 1-től a fizetés napjáig járó 6 százalék kamatot az intézet pénztáránál készpénzben befizetni.

Az új részvények 1912 január 1-től kezdve az üzlet haszonban részesülnek.

Felkérjük ennél fogva mindazon t. részvényeseket, kik a kibocsátandó új részvényekre az elővételi jogot gyakorolni óhajtják, hogy részvényeiket a fent kitűzött záró határidőig, vagyis 1912 február 20 ig az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutassák és a fizetendő összeg első részletét teljesítsék, mivel ezen határidő letelte után az elővételi jog nem gyakorolható.

Nagyvárad, 1912. január 24.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság igazgatósága.

Belépési felhívás.

A POLGÁRI TAKARÉK és SEGÉLY-SZÖVETKEZET

Kossuth Lajos-utca 4. szám

1912 január 1-én megnyitotta
17-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszés szerinti száma törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 1 korona fizetendő a szövetkezet pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtson és hogy tagjai hitelnek, keresetnek és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatnak:

a) a heti befizetések kilenczted része erejéig minden további biztosíték nélkül;

b) ingatlanokra;

c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;

d) megfelelő kezesség mellett vá tóra, kötelezvényre. A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétenkint 50 fillér beiratasi díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetét könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósítatnak. A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.

A belépni szándékozók felkértenek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1911. december hó.

A Polgári takaré- és segélyző szövetkezet igazgatósága.

Értesítés.

Van szerencsém az igen tisztelt megrendelőim és a nagybecsű közönség szives tudomására hozni, hogy a KOVÁCS és LUX cégből kiléptem s üzletemet ideiglenesen

Füzes-utca 14 szám

alá helyeztem át. Készítek modern butorokat, portálékat, kávéház és üzletberendezéseket, épület-munkákat. Május 1-től villanyerőre berendezve, külön butor osztály. A n. é. közönség szives pártfogását továbbra is kérve, vagyok teljes tisztelettel

Kovács Zsigmond, műasztalos.

Lakás: Körös-utca 9.

Telefon szám 10 87.

Műhely: Füzes-u. 14.

Gyermekkoscsik, kerti butorok, utazó kosarak, bőrárak, női ridikülök, sétabotok és játékaruk, ugyszinte mindennemű bazár-cikkek legolcsóbban beszerezhetők:

Kolin Náthán-nál

Rákóci-ut 10. szám.

Bükkfa parkett

fedélcserep, mész, cement, gipsz, fedéllemez, elszigetelőlemez, nád,

Budweissi kályhák

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1.

Telefon 969.

Legelő bérlet.

Dusafalva község határában 300 kat.

hold legelő bérbeadó. Értekezhetni a

Polgári Takarékpénztárnál, Nagyváradon.

Biharmegyei Takarékpénztár

Hirdetmény.

A BIHARMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR-nak 1912. évi január hó 28-án tartott rendes közgyűlése elhatározta, hogy az intézet részvénytőkéjét 3.600.000 koronáról 2000 drb 600 korona névértékű új részvény kibocsátása által

4.800.000 koronára

felel, mely új kibocsátású részvények az 1912. évi osztalékban már szintén részesednek. Ezen újonnan kibocsátandó részvényeket ezennel felajánljuk régi részvénybirtokosainknak és pedig a következő feltételek mellett:

I. Három régi részvényre egy új részvény vehető át.

II. A kibocsátási árfolyam 800 koronában állapítatik meg, amelyből 600 korona a részvénytőkére, 200 korona felpénzből a kibocsátási költségek levonása után fennmaradó összeg a tartalékalapok javára fog iratni.

III. Az új kibocsátású részvények a közgyűlés határozata szerint az 1912. évi osztalékban részesedvén a megállapított kibocsátási ár után 1912. évi január hó 1-től 6% kamat a befizetés napjáig szintén megtérítendő az új részvények után.

IV. Az elővételi jog 1912. január 29-től február hó 29-ig bezárólag gyakorolható és pedig Nagyváradon az intézet pénztáránál, 1912. február 29-én túl az átvételi jog megszűnik.

Aki átvételi jogával élni kíván, tartozik a régi részvényeket, szelvényeket nélkül az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutatni és egyidejűleg az első részletfizetést készpénzben teljesíteni, ami, valamint a későbbi befizetések ideiglenesen nyugtáztatnak. A régi részvények lebélyegzése után azonnal visszaadatnak.

V. A befizetések következőképen teljesítendő:

300 korona	fizetendő a részvény lebélyegzése alkalmával
250 >	> 1912 március 31-ig
250 >	> 1912 április 30-ig

és minden részletfizetésnél az 1912. január 1-től esedékes 6% kamat.

Szabadságában áll azonban a részvényeseknek több részletet, vagy valamennyit egyszerre a kitűzött határidő előtt is befizetni.

Részletfizetések késedelmessége, vagy elmulasztása az alapszabályok 3. §-ának alkalmazását vonja maga után.

A Biharmegyei Takarékpénztár
[Igazgatósága.]

3. §. Azon részvényes, aki valamely befizetést a kitűzött határidőn túl teljesít, a késedelem idejére 6 százalékos késedelmi kamatot köteles fizetni. Ha azonban a befizetések a kitűzött határidő lejártá után 60 nap alatt sem történnének meg, az igazgatóság a kiadott elismervényeket semmivé nyilvánítja, a késedelmes részvényesek pedig az eddig teljesített befizetéseiket elvesztik. Az ekként megsemmisített ideiglenes elismervények helyett az igazgatóság új részvények kibocsátását rendelheti el és ez esetben az ezzel érvénytelenített befizetések — hozzászámítva a névértéken felül elért többletet — a társaság tartalékalapját illetik.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok.

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Költségvetések ingyen

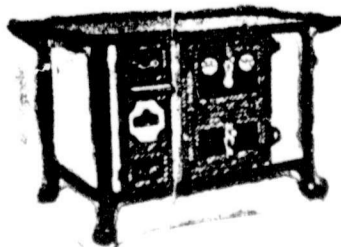
Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez
NAGYVÁRAD, Perces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

FÉLIX-FÜRDŐ

téli és nyári gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hévvez forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió liter víz mennyiség. Csuz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el gyógyultan, javultan a páratlanul hatásos fürdő gyógyforrásait. **Penzió rendszer október 1-től május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferencz-fürdőbe pokrő-czozással helenként **56 koronába** kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdőkkel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Posta, távirta, interurbán telefon, állandó gyógyszerár a fürdő telepen. Prospektust küld az **igazgatóság.**

Sarkady és Szánthó TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, réz kerekkel. Olcsó árak.

TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS.
Villanyerő berendezés.

Árjegyzék kívánatra.
Saját ház.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.
Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.
Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.
Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámítóló váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket az előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyószámlákra és földbirtokokra.

FŐ A SZORGALOM ÉS A PONTOSSÁG!

Puskás Károly

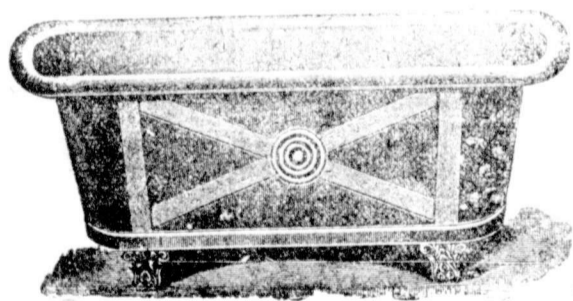
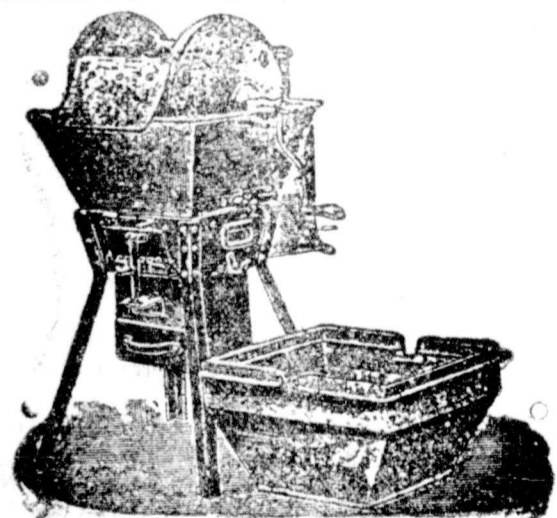
uri divat férfi szabó, Szent János-utca 45. sz.

Elvállalok mindennemű férfi ruhák készítését a legújabb divat szerint izléses kivitelben, valamint elvállalok átalakítást, javítást, tisztítást. Hitelképes egyéneknek kedvezményes részletfizetésre is készítik a legbiztosabb árban.

Mintaim vannak dús választékban elsőrendű gyaraktól.

A Leszámítóló és Jelzálogbank r.t. épületében egy **5 szobás** Bémer-térre néző lakás

május 1-től kiadó.

Fürdőkádakból

legnagyobb választék minden nagyságban.

Ruha mosó és mangorló gépek,
modern konyha berendezések kizárólag

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóci-ut.

Telefon 390.

